

Procedure opheffen parkeerplaatsen gefiscaliseerd gebied

(Toetsingsprocedure opheffen parkeerplaatsen in de openbare ruimte)

Het college van burgemeester en wethouders heeft besloten om de "Procedure opheffen parkeerplaatsen gefiscaliseerd gebied" aan te passen. In deze nieuwe, aangepaste procedure worden de processen en voorwaarden omschreven waaraan moet worden voldaan om parkeerplaatsen op te heffen in gefiscaliseerd gebied.

1 Inleiding

In 2005 heeft het college van burgemeester en wethouders besloten kaders te formuleren waarmee onttrekking van parkeerplaatsen aan de openbare ruimte wordt getoetst en op welke wijze compensatie dient plaats te vinden. De procedure uit 2005 dient naar aanleiding van de nieuwe beleidslijn die is vastgesteld in nota "Stallen en Parkeren" te worden aangepast. De opgave in de nota is om meer verblijfskwaliteit te creëren in de binnenstad, meer ruimte voor de voetgangers en de fietsers, meer ruimte om te leven in de woonwijken en meer ruimte voor alternatieven zoals deelauto's. Met deze opgave als uitgangspunt is deze vernieuwde procedure opgesteld.

2 Context

De gemeente Utrecht is verantwoordelijk voor het areaal aan parkeerplaatsen op de openbare weg. Het onttrekken van parkeerplaatsen aan de openbare ruimte in gefiscaliseerd gebied heeft zowel beleidsmatige als financiële consequenties. In beleidsmatig opzicht is het areaal aan parkeerplaatsen bepalend voor de mogelijkheden van sturing en regulering van het parkeren (o.a. voor de omvang van de uitgifte van parkeervergunningen). In financieel opzicht betekent het onttrekken van parkeerplaatsen aan de openbare ruimte inkomstenderving.

De gemeente wordt in de praktijk regelmatig geconfronteerd met verzoeken tot het onttrekken van parkeerplaatsen, waaraan verschillende en uiteenlopende redenen ten grondslag liggen. Met het oog op de beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheid van de gemeente, en om potentiële willekeur te voorkomen, is een toetsingsprocedure van belang. Met de toetsingsprocedure wordt discussie bij ieder individueel geval voorkomen.

In de nota "Stallen en Parkeren" wordt expliciet vermeld dat er tot 2016 in de binnenstad 50 en in de woonwijken eromheen 60 parkeerplaatsen in de openbare ruimte worden opgeheven. Deze toetsingsprocedure geldt niet voor deze maatregel.

3 Onttrekken van parkeerplaatsen

In de toetsing op verzoeken tot het onttrekken van parkeerplaatsen aan de openbare ruimte wordt onderscheid gemaakt naar het soort verzoek.

3.1 Verzoeken met een juridische basis

Een verzoek tot het onttrekken van parkeerplaatsen kan zijn ingegeven door artikel 2, eerste en tweede lid, van de Wegenverkeerswet 1994. Voor een dergelijke maatregel dient een verkeersbesluit genomen te worden. Voor de advisering over alle gebruikersconsequenties van verkeersbesluiten/ verkeersmaatregelen op de openbare weg, heeft het college van burgemeester en wethouders de Commissie van Aanbeveling Gebruik Openbare weg (CAGO) ingesteld. Ontwerpen en voorgenomen verkeersbesluiten worden hier getoetst vanuit het perspectief van de diverse gebruikers.

Parkeerplaatsen die als gevolg van verkeersmaatregelen onttrokken worden, zijn bijvoorbeeld gehandicaptenparkeerplaatsen, laad- en losplaatsen, parkeerplaatsen voor deelauto's en elektrische oplaadplaatsen. Indien binnen deze context sprake is van het onttrekken van parkeerplaatsen aan de openbare weg is fysieke of financiële compensatie niet aan de orde. In beleidsmatig opzicht, bijvoorbeeld bij het bepalen van het uitgiftequotum voor vergunningen, wordt met de onttrekking van parkeerplaatsen als gevolg van verkeersmaatregelen rekening gehouden.

3.2 Verzoeken ten behoeve van de leefbaarheid in de buurt

Er komen regelmatig verzoeken binnen voor het opheffen van parkeerplaatsen ten behoeve van voorzieningen die de leefbaarheid in een buurt vergroten. Specifiek gaat het om aanvragen ten behoeve van:

- Fietsklemmen
- Fietstrommels
- Speelvoorzieningen voor kinderen
- Verbreding van trottoir
- Toevoeging van groen (bijv gras, bomen, plantenbakken)

Indien binnen deze context sprake is van het onttrekken van parkeerplaatsen aan de openbare weg, geldt de regel dat tot maximaal 2% (zie bijlage 1) van het totaal aantal reguliere parkeerplaatsen in een parkeerrayon mag worden opgeheven zonder dat hier fysieke of financiële compensatie tegenover staat.

Het onttrekken van parkeerplaatsen in deze context is bedoeld voor kleine ingrepen, dus 1 à 2 parkeerplaatsen per keer. Alleen op die manier is het mogelijk om in het hele rayon leefbaarheidsinitiatieven te nemen. Verzoeken om grotere aantallen parkeerplaatsen in één straat op te heffen, worden getoetst volgens de procedure voor 'verzoeken overig' (paragraaf 3.3).

Op het moment dat in een parkeerrayon het maximale aantal van 2% van het aantal parkeerplaatsen is opgeheven, worden verzoeken ten behoeve van de leefbaarheid in de buurt ook getoetst volgens de procedure voor 'verzoeken overig' (paragraaf 3.3).

3.3 Verzoeken overig

Daarnaast zijn er verzoeken tot het onttrekken van parkeerplaatsen die voortkomen uit:

- Bouwaanvragen
- Overige aanvragen waarvoor een omgevingsvergunning openbare ruimte is vereist, bijvoorbeeld terras(uitbreiding)
- Tijdelijke werkzaamheden (periode langer dan een jaar)¹

Voor bovengenoemde verzoeken wordt getoetst of fysieke dan wel financiële compensatie nodig is. Bij de toetsing is het percentage van het aantal uitgegeven parkeervergunningen aan bewoners ten opzichte van het aantal reguliere parkeerplaatsen in het betreffende parkeerrayon, bepalend voor de noodzaak van fysieke dan wel financiële compensatie. Het aantal uitgegeven parkeervergunningen aan bewoners in een parkeerrayon geeft een nauwkeurig beeld van de potentiële parkeerdruk in het rayon. Op het moment dat de uitgifte van parkeervergunningen aan bewoners 85% of meer van het aantal parkeerplaatsen bedraagt, is het onttrekken van parkeerplaatsen niet mogelijk, tenzij de plaatsen fysiek worden gecompenseerd. Op het resterende ruimtepercentage van 15% (of minder) wordt immers een beroep gedaan door zakelijke vergunninghouders, bezoekers van bewoners en bedrijven en andere kortparkeerders. Als de uitgifte van parkeervergunningen aan bewoners minder dan 85% van het aantal parkeerplaatsen bedraagt, is geen fysieke noodzakelijk en wordt financiële compensatie verlangd.

Voor iedere onttrekking van parkeerplaatsen wordt een advies opgesteld vanuit de verschillende gemeentelijke vakdisciplines. Wanneer volgens de procedure fysieke compensatie is vereist maar dit niet mogelijk is, kan geadviseerd worden om de parkeerplaatsen toch te onttrekken. In dit geval dient dan wel financieel te worden gecompenseerd.

3.4 Uitzonderingen

Conform de nota 'Parkeernormen' dient bij bouwplannen voor nieuwbouw- en herstructureringslocaties voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein te worden gerealiseerd. Het opheffen van een parkeerplaats ten behoeve van een in-/uitrit voor de ontsluiting van de parkeergelegenheid op eigen terrein is in principe mogelijk. Er vindt in deze gevallen geen toetsing plaats conform deze procedure. Wel wordt in gebieden waar de vergunninguitgifte hoger dan 85% is, samen met de 'veroorzaker' onderzocht of de parkeerplaats, eventueel op eigen terrein, fysiek gecompenseerd kan worden.

¹ Bij het onttrekken van parkeerplaatsen voor werkzaamheden korter dan een jaar wordt parkeerplaatsengeld precario geheven voor de betreffende periode.

4 Financiële compensatie

Bij het bepalen van de financiële compensatie wordt onderscheid gemaakt naar zone. De financiële compensatie hangt immers samen met een voorziene vermindering van de inkomsten van parkeerautomaten en parkeervergunningen. De financiële compensatie wordt berekend over een vaste compensatieperiode van 10 jaar, aan de hand van een vaste prijs per parkeerplaats per zone.

Per zone wordt jaarlijks een gemiddelde prijs berekend, gebaseerd op de inkomsten uit het voorafgaande kalenderjaar. Het jaarlijks vaststellen van de prijs per parkeerplaats per zone garandeert dat gewijzigde omstandigheden, die van invloed zijn op de inkomsten in de parkeerautomaten, alsmede de jaarlijkse indexatie hun weerslag vinden in de prijs per parkeerplaats.

5 Toetsingsprocedure in tabelvorm

De procedure ter toetsing van de noodzaak tot fysieke of financiële compensatie bij verzoeken tot het onttrekken van parkeerplaatsen, is in onderstaande tabel weergegeven:

SOORT VERZOEK	ONTTREKING		
	toetsing	fysieke compensatie	financiële compensatie
Juridisch	nee	nee	nee
Leefbaarheid	< 2% van aantal parkeerplaatsen	nee	nee
	≥ 2% van het aantal parkeerplaatsen én ≥ 85% uitgifte parkeervergunningen	ja	als niet fysiek wordt gecompenseerd
	≥ 2% van het aantal parkeerplaatsen én < 85% uitgifte parkeervergunningen	nee	ja
Overig	≥ 85% uitgifte parkeervergunningen	ja	als niet fysiek wordt gecompenseerd
	< 85% uitgifte parkeervergunningen	nee	ja

Tabel: Toetsingsprocedure onttrekken parkeerplaatsen

